

Nastroje społeczne w styczniu

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2015 roku

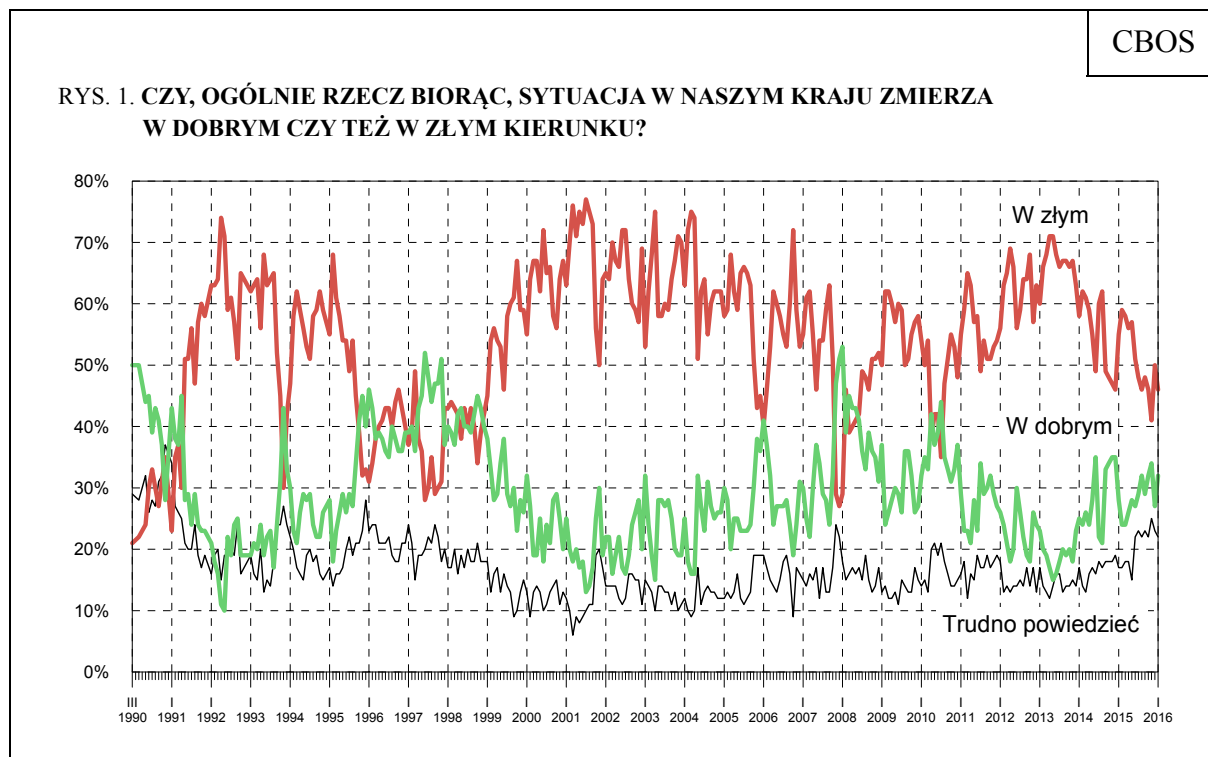

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Początek roku przyniósł poprawę nastrojów społecznych¹. Lepiej niż miesiąc temu Polacy oceniają kierunek zmian zachodzących w kraju, mniej krytycznie postrzegają sytuację polityczną oraz gospodarczą. Lepsze niż w grudniu są również przewidywania dotyczące rozwoju sytuacji w Polsce w najbliższym roku oraz stanu polskiej gospodarki.

OCENY

W styczniu poprawiły się oceny **ogólnej sytuacji w kraju**. Przybyło ankietowanych uważających, że zmierza ona w dobrym kierunku (wzrost o 5 punktów procentowych, do 32%), jednocześnie ubyło tych, którzy są przeciwnego zdania (o 4 punkty, do 46%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (308) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganą komputerowo (CAPI) w dniach 7–14 stycznia 2016 roku na liczącej 1063 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015												2016
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
W dobrym	28	24	24	26	28	27	29	32	29	32	34	27	32
W złym	55	59	58	56	57	51	48	46	48	46	41	50	46
Trudno powiedzieć	17	17	18	18	15	22	23	22	23	22	25	23	22

W niemal wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych niezadowolenie z kierunku rozwoju sytuacji w kraju przeważa nad zadowoleniem (zob. tabela aneksowa 1). Pozytywne opinie na ten temat są wyraźnie częstsze niż negatywne jedynie wśród badanych identyfikujących się z prawicą (59% wobec 27%) oraz respondentów uczestniczących w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu (67% wobec 23%), a nieznacznie przeważają wśród pracowników sektora publicznego (41% wobec 37%) oraz ankietowanych o miesięcznych dochodach netto *per capita* od 1400 zł do 1999 zł (40% wobec 38%).

Z analiz wielozmiennowych wynika, że oceny kierunku zmian zachodzących w kraju zależne są przede wszystkim od poglądów politycznych. Najbardziej zadowoleni z nich są badani identyfikujący się z prawicą (59% ocen pozytywnych), a najbardziej niezadowoleni – ci, którzy utożsamiają się z lewicą (65% ocen negatywnych). Duży krytycyzm w ocenach sytuacji w kraju cechuje również respondentów nieuczestniczących w praktykach religijnych (61% ocen negatywnych), badanych o najwyższych dochodach *per capita* (57%), a także osoby źle oceniające warunki materialne swoich gospodarstw domowych (56%). Ponadto można zauważyć, że niezadowolenie z rozwoju sytuacji w kraju częściej deklarują kobiety niż mężczyźni (50% wobec 41%).

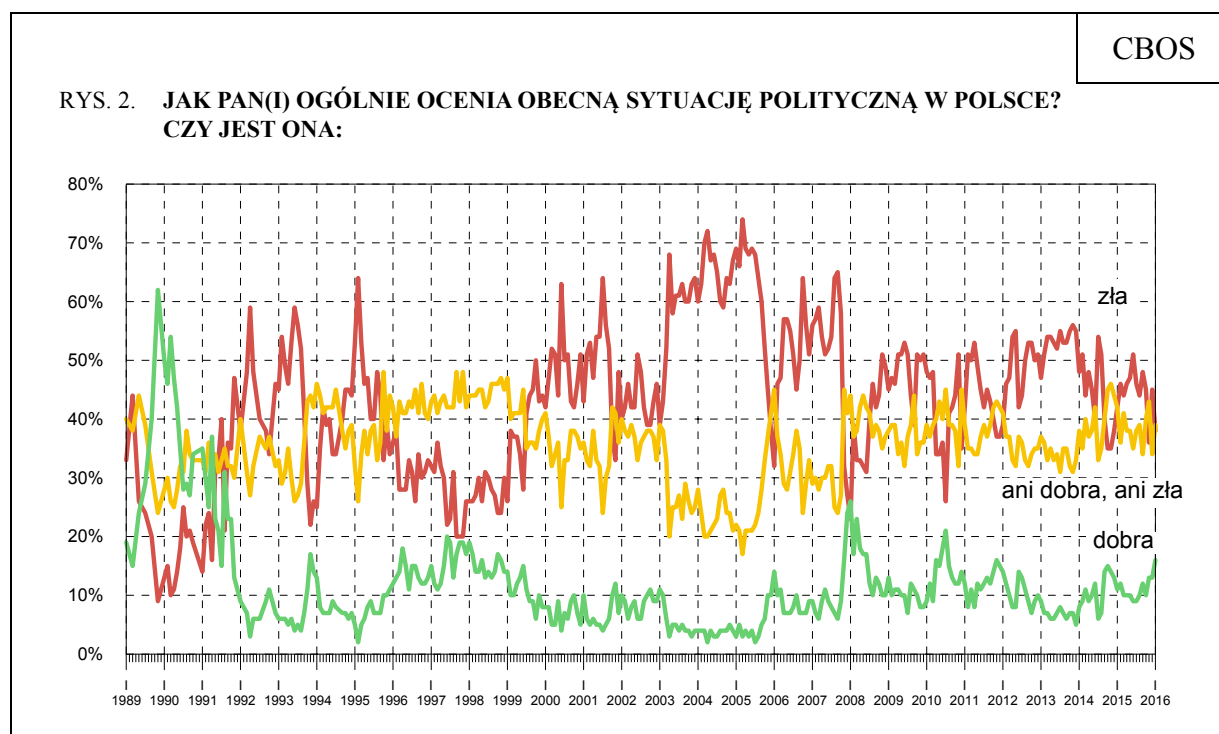
W potencjalnych elektoratach partyjnych zadowolenie z ogólnej sytuacji w Polsce przeważa nad niezadowoleniem jedynie wśród wyborców PiS (wraz z SP i PR) oraz ruchu Kukiz'15. Natomiast sympatycy PO, Nowoczesnej, badani niezamierzający brać udziału w ewentualnych wyborach do Sejmu oraz niezdecydowani, czy w nich uczestniczyć, najczęściej krytycznie oceniają rozwój sytuacji w Polsce. Najbardziej zadowoleni z kierunku zmian dokonujących się w kraju są zwolennicy PiS, a najbardziej niezadowoleni – potencjalni wyborcy Nowoczesnej Ryszarda Petru.

Tabela 2

Elektoraty*	Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	12	70	18
PiS (wraz z SP i PR)	71	9	19
Kukiz'15	56	30	14
Nowoczesna	6	79	15
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	22	43	36
Niezamierzający brać udziału w wyborach	12	63	25

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

W ciągu ostatniego miesiąca poprawiły się również oceny **sytuacji politycznej w Polsce**. Zmniejszył się odsetek badanych postrzegających ją negatywnie (o 7 punktów procentowych, do 38%), a zwiększyły się odsetki osób oceniających ją jako przeciętną (o 5 punktów, do 39%) lub dobrą (o 3 punkty, do 16%).

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Tabela 3

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015												2016
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
– dobra	11	12	10	10	10	9	9	10	12	10	13	13	16
– ani dobra, ani zła	42	36	41	38	38	35	38	39	34	40	43	34	39
– zła	42	46	44	46	47	51	46	44	48	45	36	45	38
Trudno powiedzieć	5	6	5	6	5	5	7	7	6	5	8	8	7

Podobnie jak w przypadku oceny kierunku zmian zachodzących w kraju, postrzeganie sytuacji politycznej zależne jest przede wszystkim od poglądów politycznych. Badani identyfikujący się z prawicą częściej niż pozostali oceniają ją pozytywnie (35% ocen pozytywnych), natomiast utożsamiający się z lewicą – negatywnie (63% ocen negatywnych). Kolejnym czynnikiem istotnie różnicującym opinie o sytuacji politycznej jest udział w praktykach religijnych. Badani uczestniczący w nich kilka razy w tygodniu wyraźnie częściej niż inni wyrażają zadowolenie z jakości życia politycznego (48% ocen pozytywnych), natomiast biorący w nich udział kilka razy w roku oraz w ogóle nieuczestniczący zdecydowanie częściej wyrażają negatywne opinie na ten temat (odpowiednio: 52% i 50%). Ponadto można zauważyć, że stosunkowo duży krytycyzm w ocenie sytuacji politycznej w Polsce cechuje badanych o miesięcznych dochodach netto *per capita* powyżej 2000 zł (51% ocen negatywnych), absolwentów wyższych uczelni (48%), mieszkańców miast do 20 tys. ludności (49%). W grupach społeczno-zawodowych są to najczęściej kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (48%) oraz renciści (52%) – zob. tabela aneksowa 2.

W potencjalnych elektoratach partyjnych najbardziej zadowoleni z obecnej sytuacji politycznej w kraju są zwolennicy PiS (wraz z SP i PR), wśród których oceny pozytywne zdecydowanie przeważają nad negatywnymi. Sympatycy PO, ruchu Kukiz'15, Nowoczesnej, osoby niezamierzające głosować w ewentualnych wyborach parlamentarnych oraz niezdecydowane, czy w nich uczestniczyć, częściej wyrażają opinie krytyczne niż pozytywne. Największym krytycyzmem w tym obszarze cechują się potencjalni wyborcy Nowoczesnej Ryszarda Petru.

Tabela 4

Elektoraty*	Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:			
	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	4	30	63	3
PiS (wraz z SP i PR)	44	38	10	8
Kukiz'15	15	42	37	6
Nowoczesna	3	24	71	2
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	10	52	30	8
Niezamierzający brać udziału w wyborach	5	44	42	10

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Ostatnie tygodnie przyniosły także minimalną poprawę ocen **sytuacji gospodarczej w Polsce**. Obecnie blisko co trzeci badany uważa, że jest ona dobra (32%, od grudnia wzrost o 3 punkty procentowe), co piąty wyraża przeciwną opinię (20%, spadek o 4 punkty), a najwięcej respondentów (42%) określa ją jako przeciętną.

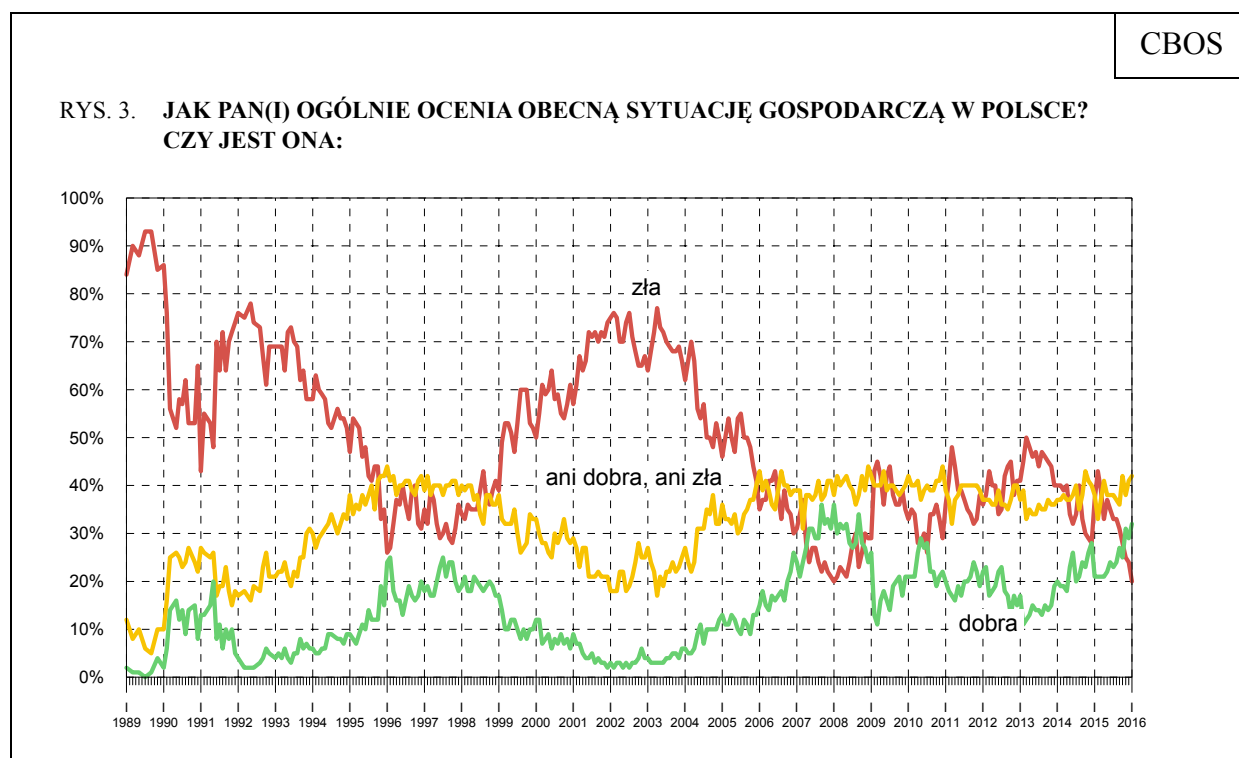
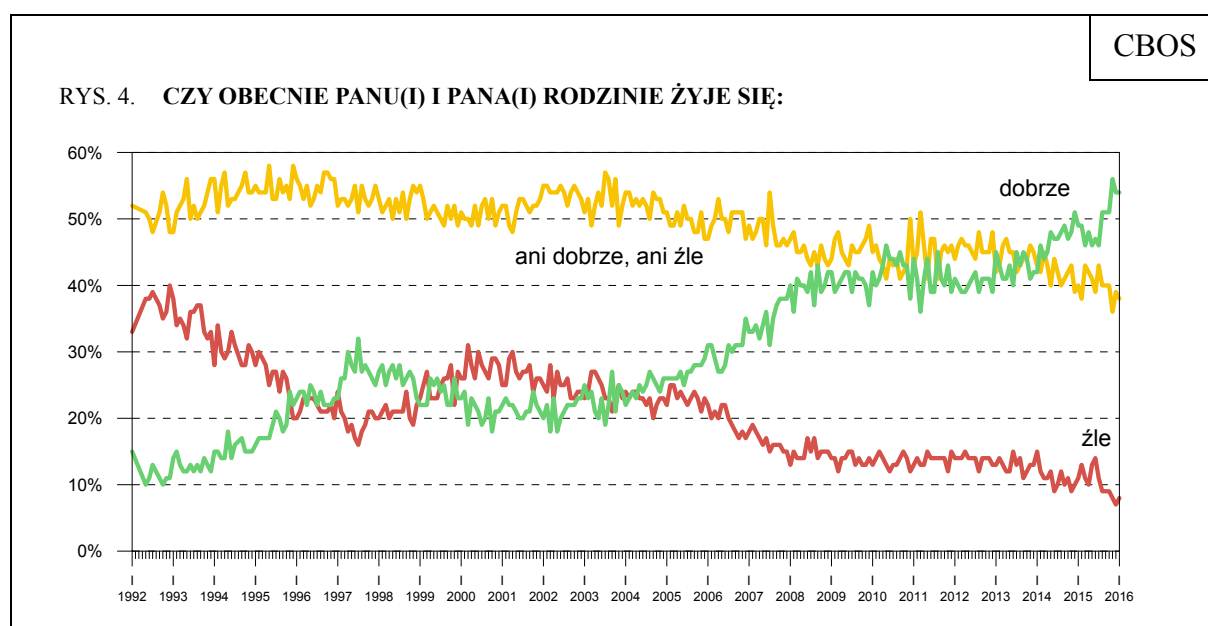

Tabela 5

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015												2016
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
– dobra	21	21	21	21	22	24	23	24	27	25	31	29	32
– ani dobra, ani zła	38	33	37	41	38	38	38	37	36	42	38	41	42
– zła	37	43	39	33	37	35	33	33	31	28	25	24	20
Trudno powiedzieć	4	3	3	5	3	3	6	6	6	5	6	6	6

Dobre opinie o sytuacji gospodarczej w Polsce relatywnie najczęściej wyrażają badani o miesięcznych dochodach netto *per capita* w wysokości 2000 zł i więcej (49%), respondenci zadowoleni z warunków materialnych swoich gospodarstw domowych (39%), absolwenci wyższych uczelni (46%), mieszkańcy największych miast (49%), osoby pracujące w sektorze publicznym (45%). Wyraźnie częściej zadowolenie z sytuacji gospodarczej wyrażają mężczyźni niż kobiety (39% wobec 25%). Uwzględniając poglądy polityczne badanych można powiedzieć, że pozytywnie o stanie gospodarki najczęściej wypowiadają się identyfikujący się z lewicą (41%) lub z prawicą (40%), najrzadziej natomiast respondenci niemający sprecyzowanych poglądów (18%) – zob. tabela aneksowa 3.

Od grudnia praktycznie nie zmieniły się oceny **poziomu życia badanych i ich rodzin**. Nadal ponad połowa respondentów (54%) twierdzi, że im i ich rodzinom żyje się dobrze, prawie dwie piąte (38%) uważa, że przeciętnie, a co trzynasty (8%) – że źle.

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

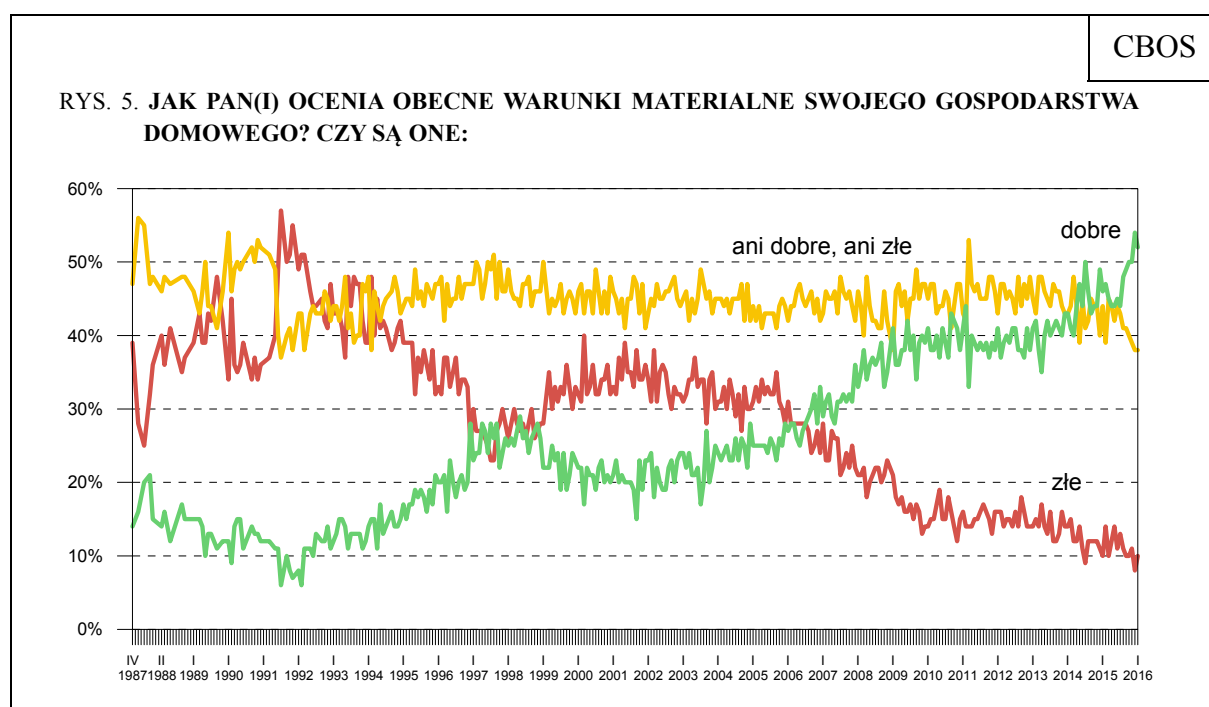
Tabela 6

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015												2016
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
– dobrze	49	49	46	48	46	47	46	51	51	51	56	54	54
– ani dobrze, ani źle	40	38	43	42	41	39	43	40	40	40	36	39	38
– źle	11	13	11	10	13	14	11	9	9	9	8	7	8

Porównywalne z grudniowymi są również oceny **warunków materialnych gospodarstw domowych**. Większość ankietowanych wyraża zadowolenie z sytuacji materialnej swoich gospodarstw domowych (52%, spadek o 2 punkty procentowe), co dziesiąty jest z niej niezadowolony (10%, wzrost o 2 punkty), a blisko dwie piąte ocenia ją jako przeciętną (38%).

Tabela 7

Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015												2016
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
– dobre	46	47	45	44	44	45	44	48	49	50	50	54	52
– ani dobre, ani złe	44	39	45	44	42	44	43	41	41	40	39	38	38
– złe	10	14	10	12	14	11	13	11	10	10	11	8	10

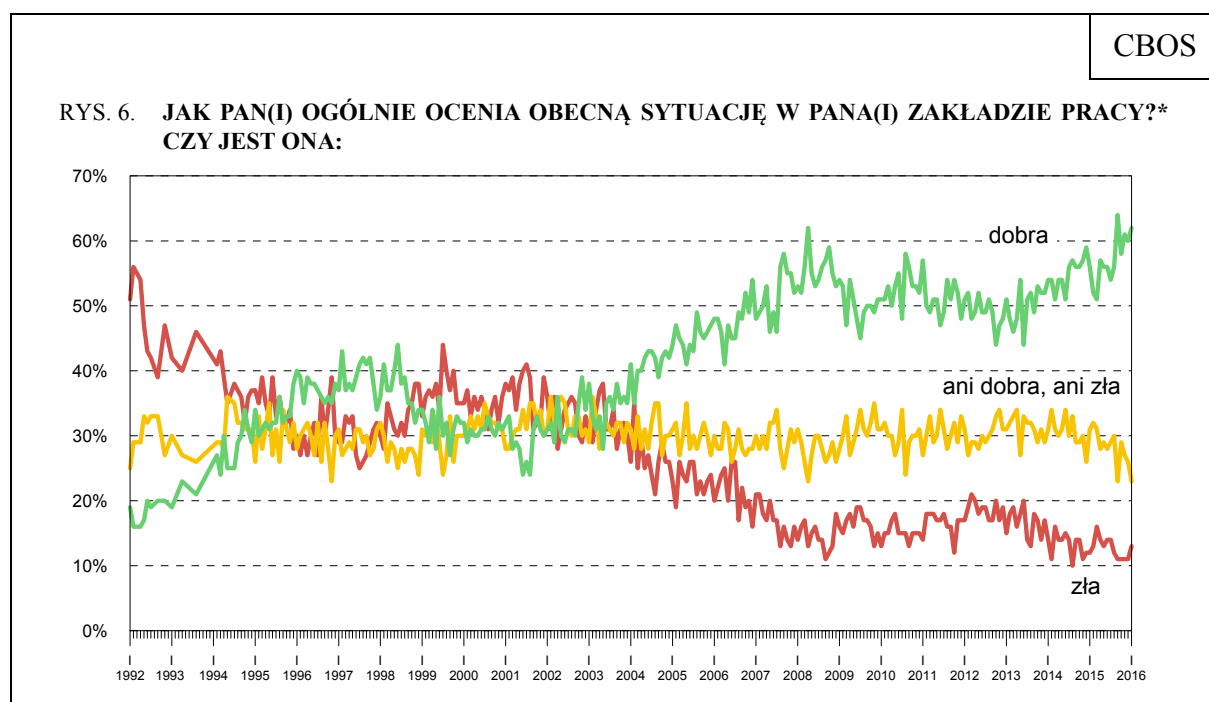
Do marca 1992 roku pytanie brzmiało: „Jak ocenia Pan(i) swoje (rodziny) obecne warunki materialne?”, a środkową kategorią skali było „średnie, przeciętne”

Zadowolenie z poziomu życia i własnych warunków materialnych częściej wyrażają osoby młodsze, mieszkające w największych miastach, lepiej wykształcone, osiągające wyższe dochody *per capita*, pracujące w sektorze publicznym. W grupach społeczno-zawodowych to najczęściej: kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem, pracujący na własny rachunek oraz średni personel, technicy (zob. tabele aneksowe 4 i 5).

W styczniu nie odnotowujemy znaczących zmian w ocenach **sytuacji w zakładach pracy**. Minimalnie przybyło pracowników zarówno zadowolonych z kondycji swoich zakładów (wzrost o 2 punkty procentowe, do 62%), jak i niezadowolonych (o 2 punkty, do 13%). Zmniejszył się natomiast odsetek zatrudnionych, którzy uważają, że sytuacja w ich zakładach pracy jest przeciętna – ani dobra, ani zła (o 3 punkty, do 23%).

Tabela 8

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań												
	2015												2016
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	N*	516	506	560	567	553	564	572	563	503	580	501	507
	w procentach												
– dobra	56	52	51	57	56	56	54	56	64	58	61	60	62
– ani dobra, ani zła	31	32	31	28	29	28	29	30	23	29	27	26	23
– zła	12	13	16	14	13	14	14	12	11	11	11	11	13
Trudno powiedzieć	1	3	2	1	2	2	3	2	2	2	1	3	2

* Odpowiedzi osób pracujących. Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Z analiz różnicowań społeczno-demograficznych wynika, że najbardziej zadowoleni z kondycji swoich zakładów pracy są badani najlepiej wykształceni, o najwyższych dochodach *per capita*, dobrze oceniający warunki materialne swoich gospodarstw domowych, pracujący w sektorze publicznym (zob. tabela aneksowa 6).

PRZEWIDYWANIA

W porównaniu z poprzednim miesiącem przybyło badanych sądzących, że w ciągu najbliższego roku **sytuacja w kraju** się poprawi (wzrost o 6 punktów procentowych, do 30%), jednocześnie zmniejszyły się odsetki tych, którzy są przeciwnego zdania (o 3 punkty, do 26%) lub nie przewidują zmian w tym zakresie (o 2 punkty, do 33%).

Tabela 9

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015												2016
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
Poprawi się	16	14	13	15	20	24	21	20	19	19	24	24	30
Nie zmieni się	53	50	56	57	53	48	49	51	45	51	44	35	33
Pogorszy się	25	27	22	18	18	16	16	16	23	15	20	29	26
Trudno powiedzieć	6	9	9	10	9	12	14	13	13	15	12	12	11

W styczniu nieznacznie poprawiły się prognozy rozwoju **sytuacji politycznej**. Minimalnie zwiększył się odsetek badanych uważających, że się ona poprawi w najbliższym roku (o 3 punkty, do 28%). Odsetek respondentów wyrażających przeciwny pogląd praktycznie się nie zmienił (30%), natomiast minimalnie ubyło osób przekonanych o utrzymaniu *status quo* (spadek o 2 punkty, do 31%).

Tabela 10

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015												2016
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
– poprawi się	13	13	10	12	19	24	22	21	16	19	24	25	28
– nie zmieni się	55	55	62	60	53	44	43	45	45	45	38	33	31
– pogorszy się	20	23	15	16	14	18	19	18	23	18	25	31	30
Trudno powiedzieć	12	9	13	12	14	14	16	16	16	18	13	11	11

W ciągu ostatnich tygodni wzrósł optymizm w przewidywaniach dotyczących **stanu polskiej gospodarki**. Przybyło badanych sądzących, iż w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce się poprawi (o 6 punktów procentowych, do 30%), a ubyło tych, którzy uważają, że w tym obszarze nic się nie zmieni (również o 6 punktów, do 37%). Nadal co piąty respondent (20%) jest zdania, że w najbliższym roku stan polskiej gospodarki się pogorszy.

Tabela 11

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015												2016
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
– poprawi się	20	18	18	20	24	24	22	22	22	22	27	24	30
– nie zmieni się	51	51	57	56	55	54	52	52	48	52	47	43	37
– pogorszy się	20	23	14	14	11	11	12	12	15	11	14	20	20
Trudno powiedzieć	9	8	11	10	10	11	14	14	15	15	12	13	13

Minimalnie poprawiły się przewidywania dotyczące **poziomu życia**. Co czwarty ankietowany (25%, wzrost o 3 punkty procentowe) uważa, że za rok jemu i jego rodzinie będzie się żyło lepiej, co trzynasty (8%, spadek o 2 punkty) jest przeciwnego zdania, natomiast większość nie przewiduje zmian (56%, spadek o 2 punkty).

Tabela 12

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015												2016
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
– lepiej	22	21	18	18	24	23	23	20	22	20	23	22	25
– tak samo	57	57	61	63	56	57	57	61	56	61	58	58	56
– gorzej	11	15	10	9	11	9	9	9	9	9	9	10	8
Trudno powiedzieć	10	7	11	10	9	11	11	10	13	10	10	10	11

W tym miesiącu nie zmieniły się znacząco prognozy **warunków materialnych gospodarstw domowych**. Nadal większość respondentów (69%) uważa, że w ciągu najbliższego roku nie zmienią się warunki materialne ich gospodarstw domowych, prawie co czwarty oczekuje poprawy w tym zakresie (24%, wzrost o 2 punkty), a co czternasty (7%) obawia się pogorszenia.

Tabela 13

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015												2016
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
– poprawią się	21	19	18	16	18	20	21	17	23	17	23	22	24
– pozostaną bez zmian	70	69	72	75	72	69	68	75	69	75	68	70	69
– pogorszą się	9	12	10	9	10	11	11	8	8	8	9	8	7

W stosunku do grudnia praktycznie nie zmieniły się przewidywania dotyczące kondycji **zakładów pracy ankietowanych**. Blisko co czwarty pracujący (24%) sądzi, że w najbliższym roku sytuacja w ich zakładach pracy się poprawi, co dziewiąty (11%) jest przeciwnego zdania, a większość (57%) uważa, że pozostanie bez zmian.

Tabela 14

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań												
	2015												2016
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
N*	516	506	560	568	553	564	572	564	503	580	502	507	574
– poprawi się	21	22	20	23	21	22	20	17	25	22	25	23	24
– pozostanie bez zmian	61	60	62	58	62	59	58	65	56	63	62	56	57
– pogorszy się	10	12	9	11	11	9	11	10	7	6	6	12	11
Trudno powiedzieć	8	6	9	8	6	10	11	8	12	9	7	9	8

BEZPIECZEŃSTWO ZATRUDNIENIA I OCENA LOKALNYCH RYNKÓW PRACY

W ciągu ostatniego miesiąca nie zmieniły się znacząco oceny **sytuacji na lokalnych rynkach pracy**. Obecnie 49% badanych uważa, że w ich miejscowości lub okolicy można znaleźć zatrudnienie, w tym jednak 45% ocenia, że trudno jest o pracę odpowiednią. Jednocześnie blisko dwie piąte respondentów (38%, od grudnia wzrost o 2 punkty procentowe) sądzi, że trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę, a co jedenasty (9%, spadek o 2 punkty) – że nie ma szans na żadne zatrudnienie.

Tabela 15

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015												2016
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
– bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	3	3	3	4	5	6	4	5	4	5	4	5	4
– można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	35	32	37	38	38	39	40	41	42	43	48	44	45
– trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	41	42	43	40	39	37	39	41	40	36	36	36	38
– nie można znaleźć żadnej pracy	18	19	15	16	14	14	14	10	11	12	8	11	9
Trudno powiedzieć	3	4	2	2	4	4	3	3	3	4	4	4	4

Przekonanie o możliwości znalezienia zatrudnienia w swojej miejscowości bądź okolicy częściej niż pozostali wyrażają badani mieszkający w większych miejscowościach, lepiej wykształceni, znajdujący się w lepszym położeniu materialnym – osiągający wyższe dochody, dobrze oceniający warunki materialne swoich gospodarstw domowych. W grupach społeczno-zawodowych sytuację na lokalnych rynkach pracy lepiej niż inni oceniają kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem oraz pracujący na własny rachunek (zob. tabela aneksowa 7).

W stosunku do grudnia minimalnie zmalało **poczucie zagrożenia bezrobociem**. Nieznacznie zmniejszył się odsetek pracowników liczących się z możliwością utraty pracy (o 3 punkty procentowe, do 29%), zarazem wzrósł odsetek tych, którzy nie wyrażają takich obaw (o 4 punkty, do 68%).

Tabela 16

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań																									
	2015												2016													
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I													
	(N=516)	(N=504)	(N=560)	(N=569)	(N=553)	(N=564)	(N=572)	(N=564)	(N=504)	(N=581)	(N=503)	(N=507)	(N=574)													
	w procentach																									
Bardzo poważnie się z tym liczę	5	28	7	35	5	35	7	37	5	35	7	32	7	32	6	32	4	30	6	31	8	29	8	32	5	29
Raczej tak	23		28		30		30		25		25		26		26		26		25		21		24		24	
Raczej nie	40		40		40		37		38		37		38		40		38		36		41		36		40	
Nie, to mało prawdopodobne	27	67		62		60		60		62		64		64		65		66		66		67		64		68
Trudno powiedzieć	5	5	3	3	5	5	3	3	3	3	4	4	4	4	3	3	4	4	3	3	4	4	4	4	3	3

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

Utraty pracy częściej niż pozostali obawiają się badani znajdujący się w trudniejszym położeniu materialnym – dysponujący niższymi dochodami, gorzej oceniający warunki materialne swoich gospodarstw domowych. W grupach społeczno-zawodowych są to najczęściej robotnicy wykwalifikowani i niewykwalifikowani (zob. tabela aneksowa 8).

W styczniu odnotowujemy poprawę wielu wskaźników nastrojów społecznych – zarówno w ocenach bieżącej sytuacji, jak i prognozach na najbliższy rok. W ostatnich tygodniach wzrosło zadowolenie z kierunku zmian dokonujących się w kraju, poprawiło się postrzeganie sytuacji politycznej, a także gospodarczej. Rejestrujemy również niewielki spadek poczucia zagrożenia bezrobociem.

Od grudnia przybyło badanych uważających, że w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce zmieni się na lepsze oraz prognozujących poprawę kondycji polskiej gospodarki. Nieznacznie poprawiły się również przewidywania dotyczące jakości życia politycznego, a także poziomu życia badanych i ich rodzin.

Warto zaznaczyć, że nasz sondaż zrealizowany był jeszcze przed obniżeniem przez agencję Standard & Poor's oceny wiarygodności kredytowej Polski, czyli tzw. ratingu. Jednocześnie należy podkreślić, że od październikowych wyborów parlamentarnych przewidywania dotyczące sfery publicznej uległy polaryzacji, a odsetki respondentów przekonanych o utrzymaniu *status quo* już trzeci miesiąc z rzędu się zmniejszają.

Opracowała

Małgorzata OMYŁA-RUDZKA